

Pr. asist. univ. drd. Constantin Oancea

FERICIRILE

(comentariu)

Omul dorește fericirea, fie că o numește „viață“, „pace“, „bucurie“, „odihnă“, „binecuvântare,“ sau „mântuire“. Toate aceste daruri sunt în mod felurit incluse în formula prin care cineva este declarat fericit sau nefericit. Atunci când „cel înțelept“ proclamă: „Feriți-vă cei săraci! Vai de cei bogați!“, el nu vrea să rostească „nici o binecuvântare aducătoare de fericire, nici un blestem care să provoace nenorocirea, ci să îndemne, în numele experienței sale privitoare la fericire, la urmarea căilor ce duc la ea“.¹

Fericirea este o năzuință a omului dintotdeauna. În lumea păgână, de exemplu, la vechii greci, fericirea era apanajul zeilor. Zeii nu erau preocupați de fericirea oamenilor. În Vechiul Testament, însă, Dumnezeu oferă fericirea celor care respectă poruncile Lui. Dumnezeu dorește să împărtășească această fericire oamenilor. Oamenii o dobândesc în măsura în care se tem de El, după cum spune psalmistul: „*Fericit bărbatul care se teme de Domnul; întru poruncile Lui va voi foarte. Puternică va fi pe pământ seminția lui; neamul dreptilor se va binecuvânta. Slavă și bogăție în casa lui și dreptatea lui rămâne în veacul veacului*“ (Ps. 111, 1-3). Cel fericit urmează căile divine, umblă în Legea Domnului, caută, ascultă și practică Înțelepciunea, nădăjduiește în Dumnezeu, este un filantrop, deci un om drept, se bucură de viață, de propășire, de har și bună voință de la Dumnezeu, așa cum rezultă din multe texte ale cărților Vechiului Testament (Ps. 1,1; 40, 1; 118, 1; 127, 1; Pilde 3, 1-10, 13; 8, 34; Înt. lui Isus Sirah 14, 20 etc.). Aici este vorba despre fericirea pământească, obținută, ca răsplată imediată, de către cel drept. „Astfel, pentru israelit, a te teme de Dumnezeu, a respecta Legea, a da ascultare Înțelepciunii înseamnă a aștepta fericirea

---

1. *Vocabular de Teologie Biblică* Xavier Leon - Dufour, București, 2001, p. 224.

ca o răsplată; pentru cei mai spiritualizați, înseamnă chiar a o avea deja, înseamnă a fi cu Dumnezeu pentru totdeauna, a gusta „*desfătare veșnică la dreapta Sa*“ (Ps. 15,11; 72, 23)².

Se constată că în Vechiul Legământ există credința în fericirea pământească a celor drepti, ca răsplată imediată de la Dumnezeu. Fericirea constă în bunurile pământești ca semn al unei comuniuni de viață cu Dumnezeu. O dată cu afirmarea credinței în viața veșnică, s-a spus că bunurile semnificative chiar viața veșnică. De aici s-a ajuns la descoperirea unor noi valori ca rodnicia spirituală a bărbatului sau a femeii fără copii. Bunurile spirituale constituie adevărata fericire, cum ar fi: credința și nădejdea în Dumnezeu, dragostea față de El (Ps. 17, 1), dreptatea, înțelepciunea, mila față de săraci, viața curată etc., care vor fi răsplătite la judecata de apoi cu viață veșnică, așa cum proclamă cartea *Înțelepciunea lui Solomon*, ca o anticipare a Evangheliei: „*Drept aceea, fericită este cea stearpă care nu s-a pângărit și care n-a cunoscut pat cu păcat; ea va avea roadă la cercetarea sufletelor*“ (Înț. lui Solomon 3,13). Pentru cel drept, binele absolut sau fericirea adevărată stau „*în lipirea de Dumnezeu și în încrederea în El*“ (Ps. 72, 27).

În Noul Testament, Mântuitorul Hristos inaugurează Împărăția cerurilor în care omul descoperă adevărata fericire. El readuce fericirea omului, lucrând și învățând ca nimeni altul (Matei 7, 29; Marcu 7, 37; Ioan 3, 2) într-o lume nefericită. Spunem „nefericită“ deoarece, în urma greșelii protopărinților Adam și Eva „*păcatul a intrat în lume și prin păcat moartea*“ (Romani 5,12). Păcatul a provocat un noian de nenorociri care a creat starea de nefericire în lume, culminând cu moartea. O dată cu venirea Mântuitorului Hristos, sunt dăruite în mod virtual toate bunurile, iar fericirea își găsește în El atât idealul, cât și împlinirea. El Însuși este „*împărăția deja prezentă*“³. El redă fericirea oamenilor vindecându-i pe cei bolnavi, iertând păcatele, izgonind demonii din cei bântuiți, mângâind pe cei întristați, înviind morți, propovăduind Evanghelia împărăției (Matei 4, 23; 9,35; Marcu 1,14, 39; Luca 4,14-15). Ca Împărăție prezentă, El Se dăruiește credincioșilor Săi, „*care-L caută din tot sufletul*“⁴, pe El, Binele suprem - Viața veșnică (Ioan 6, 53-58; 14 ,6). Referitor la numele „Hristos“ și la primirea lui Hristos,

2. *Ibidem*, p. 224.

3. *Ibidem*, p. 225.

4. Sfântul Simeon Noul Teolog, *Cateheze (Scrieri III)*, Ed. Deisis, Sibiu, 1999, p. 30.

5. *Ibidem*, p. 28-29, 40.

Sfântul Simeon Noul Teolog spune: „Să nu iei seama la simplitatea cuvântului și la scurtimea vorbei, ci înțelege-mi slava Dumnezeirii celei mai presus de minte și de cuget, puterea ei cea negrăită, mila ei cea nemăsurată, bogăția ei cea necuprinsă, pe care cu generozitate și dărnicie le dă acestora, iar ele le sunt de ajuns în loc de toate, ca unii care primesc în ei înșiși Însăși Cauza și Dăruitorul a tot binele“⁵. Hristos Însuși arată calea spre El, „calea Fericirilor“⁶, calea către Împărăția cerurilor. Fericirile rostite de Mântuitorul au fost consemnate doar de evangheliștii Matei și Luca.

Fericirile (Matei 5, 3-12 ; Luca 6, 20-23) formează partea introductivă la Predica de pe munte. Ele indică nouă căi sau mijloace de desăvârșire religioasă, morală. Fiecare „*fericire*“ începe cu o virtute, care dacă este realizată în viața noastră vremelnică, aduce răsplătire veșnică.

Primele trei fericiri se referă la viața noastră individuală, la preocuparea de noi înșine, iar celelalte șase la raporturile noastre cu semenii. În aceste sentințe se pune accent pe o serie de dispoziții interioare, ca: mila, curăția inimii, înfrânarea, dreptatea, iubirea și jertfelnicia. „Prin ele se poate dobândi și moșteni Împărăția cerurilor“⁷.

„Mântuitorul arată ca și cu un deget, - spune Sfântul Grigorie al Nysei - pe de o parte Împărăția cerurilor, pe de alta, moștenirea pământului de sus; apoi mila, dreptatea, mângâierea, înrudirea ce o vom dobândi cu Dumnezeu tuturor și roada din prigoniri, care constă în a se sălășlui cineva în aceeași casă cu Dumnezeu... A fi în aceeași casă cu Dumnezeu este fericirea supremă“⁸.

Cine sunt cei fericiți? „Cum societatea omenească se împarte în bogați și săraci, în general fericiți sunt socotiți cei bogați, fiindcă se bucură de toate plăcerile acestei lumi, în timp ce săracii sunt nefericiți din cauza lipsurilor materiale. Chiar și la evrei exista părerea că cei bogați erau fericiți, deoarece aveau parte de bucuriile vieții îndestulate și, totodată, își puteau îndeplini îndatoririle impuse de lege cu privire la sacrificiile ce trebuiau aduse la templu, pe când săracii erau lipsiți de ambele posibilități; aceștia

6. *Ibidem*, p. 27.

7. Ioan Constantinescu, *Studiul Noului Testament*, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1996, p. 54.

8. Sfântul Grigorie de Nyssa, *Scrieri I, Despre Fericiri*, în P.S.B., București, 1982, p. 333.

9. Pr. dr. Vasile Gheorghiu, *Sfânta Evanghelie după Matei cu comentariu*, Cernăuți,

din urmă considerându-se pierduți⁹.

Ce înțelegem prin fericire? Sfântul Grigorie de Nyssa răspunde: „*Fericirea este cuprinsul tuturor celor ce se înțeleg prin numirea de bine și din care nu lipsește nimic din cele ce răspund dorinței după bine*“, iar „*fericit cu adevărat este Dumnezeu*“.

„Fericită este viața nepătată, binele negrăit și neînțeles, frumusețea nespusă, mulțumirea prin sine, înțelepciunea și puterea, lumina adevărată, izvorul a toată bunătatea, stăpânirea așezată peste toate; singurul bun vrednic de iubit, Cel ce e mereu la fel, bucuria neîncetată, veselia veșnică; Cel despre care spunând cineva toate câte le poate, nu spune nimic din cele vrednice de spus¹⁰. Acest bun al fericirii i s-a oferit omului de la creație, fiindcă „*Cel ce a plăsmuit pe om l-a făcut pe el după chipul Lui*“; în al doilea rând fericit este „*cel ce a fost făcut părtaș la Cel care poartă numele fericirii adevărate*“. Omul este chipul fericirii aflate deasupra tuturor și poartă pecetea frumuseții celei bune, când arată în sine trăsăturile fericirii¹¹. „Dumnezeu este fericit prin ființă, omul prin participare, pentru că Dumnezeu e infinit prin ființă, iar omul prin participare¹².

În urma păcatului strămoșesc, omul și-a pierdut adevărata fericire, de aceea a venit Mântuitorul Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, ca să-i redea fericirea pierdută, și iată, prin rostirea celor nouă fericiri, îi arată calea și mijloacele recâștigării ei.

Mântuitorul nu S-a limitat doar la a le spune, ci El, dându-Se pe Sine exemplu, a parcurs aceste căi, ajungând până la jertfă pentru fericirea noastră.

Mântuitorul Hristos a rostit „fericit“ celor nefericiți, care aveau nevoie de fericire, arătând că fericirea adevărată se poate afla numai în legătura strânsă cu Împărăția cerurilor, pe care El a venit s-o înființeze, între oameni, aici pe pământ¹³.

Rostind „fericiți“, Mântuitorul vrea să spună că fericirea nu privește doar viitorul, ci și prezentul. Cei virtuoși sunt fericiți încă de pe acum, din

1925, p.196.

10. Sfântul Grigorie de Nyssa, *op. cit.*, p. 335.

11. *Ibidem*, p. 335-336.

12. *Ibidem*, p. 336, nota 11 de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae.

13. Pr. dr. Vasile Gheorghiu, *op. cit.*, p. 196.

14. *Ibidem*, p. 197.

viața aceasta, până să primească răsplata deplină în Împărăția cerurilor, în baza nădejzii în făgăduința divină a Mântuitorului¹⁴.

După cum remarcă Sfântul Teofilact al Bulgariei, Mântuitorul își începe predica de la Fericiri, așa cum și David a început, de la Fericiri (Psalmul 1, 1).¹⁵ În cele ce urmează, ne vom opri asupra celor nouă Fericiri.

1. „Fericiri cei săraci cu duhul, că a lor este Împărăția cerurilor“ (Matei 5, 3) redă Sfântul Evanghelist Matei și **„Fericiri sunteți voi cei săraci, că a voastră este împărăția lui Dumnezeu“** (Luca 6,20) spune Sfântul Evanghelist Luca.

E vorba de vreo contradicție? Nu! Sfântul Evanghelist Matei scrie „săraci cu duhul“ și „împărăția cerurilor“, fiindcă cei săraci la evrei, din cauza falselor tălmăciri rabinice ale scripturilor vechi erau socotiți ca oameni păcătoși și pedepsiți de Dumnezeu. Pentru a fi mai explicit, evanghelistul Matei scrie „săraci cu duhul“, noțiune înțeleasă ușor de adresanții săi.¹⁶ El folosește mai des noțiunea de „Împărăția lui Dumnezeu“, întâlnită la Evanghelistul Luca de 32 de ori, față de numai 4 ori în scrierea sa.

La evrei, cuvântul „ceruri“ (căci singularul nu există nici în ebraică, nici în aramaică) era unul din numeroasele cuvinte folosite de ei pentru a-L numi pe Dumnezeu, al cărui nume evitau să-l pronunțe.¹⁷ Prin urmare, Evanghelistul Matei redă astfel prima fericire, ținând cont de mentalitatea destinatarilor săi, nefiind, deci, nici o contradicție cu Sfântul Evanghelist Luca.

Acesta din urmă evită expresia „săraci cu duhul“, tot din cauza destinatarului, Teofil, pentru a nu fi interpretat greșit. Potrivit concepției păgânilor un bogat care s-ar simți sărac cu duhul ar fi o persoană ridicolă și vrednică de compătimit.¹⁸ Observăm că ambii evangheliști își menajează destinatarii, ferindu-i de la o greșită înțelegere. Cei doi aghiografi exprimă același adevăr expus de Mântuitorul. El n-a făcut fericiri pe cei săraci (Luca 6,20) pentru

15. Sfântul Teofilact al Bulgariei, *Tâlcuirea Sfintelor Evanghelii de la Matei și Marcu*, București, 1998, p. 32.

16. Arhid. N. Nicolaescu, *Studiul Noului Testament* (curs dactilografiat), București, p. 182.

17. F. Vigoroux, *Royaume de Dieu*, în „Dictionnaire de la Bible“, tom. V, Paris, 1899, col. 1242.

18. Pr. dr. Vasile Gheorghiu, *op. cit.*, p. 198.

19. Arhid. N. Nicolaescu, *op. cit.*, p. 181.

acest simplu motiv - există săraci fără de Dumnezeu, ca și bogați fără de Dumnezeu. Există și pentru săraci și pentru bogați posibilități de intrare în Împărăția lui Dumnezeu. Sărăcia în sine nu este o virtute, precum nici bogăția în sine nu este un păcat. E drept că bogăția ridică obstacole la intrarea în Împărăția lui Dumnezeu (Luca 18, 24), în funcție de raportul omului cu ea; când o transformă în idol, căruia i se închină, este Mamona¹⁹, iar când nu te lași stăpânit de ea, o vinzi, și-o împarți săracilor, urmându-l pe Hristos, atunci intri în Împărăția lui Dumnezeu (Luca 18, 22). „Prin „săraci“ - din Evanghelia Sfântului Luca, după părerea unanimă a Sfinților Părinți, avem să înțelegem pe cei umili și smeriți, pe cei conștienți de lipsurile lor spirituale, pe cei care în această conștiință caută să-și îmbogățească sufletul, caută spre Dumnezeu, râvnind o nouă și superioară viață spirituală.

Noțiunea „sărăcie“ din Evanghelia Sfântului Luca astfel concepută, este identică cu cea din Evanghelia Sfântului Matei. În tălmăcirea cuvintelor „săraci cu duhul“ din Evanghelia Sfântului Matei se poate aluneca într-o eroare, anume, că s-ar fericii aici cei slabi de minte, cei proști, cei incuți. Aceasta ar contrazice întreaga activitate a Mântuitorului, desfășurată neobosit pentru luminarea minții omenești și cunoașterea supremelor adevăruri în viață. Și apoi aceia nici nu ar realiza dacă sunt sau nu fericii. Prin „sărăcia cu duhul“ se înțelege o minte luminată și dreaptă, care caută permanent să cunoască adevărul. În această căutare continuă, omul cu mintea luminată și dreaptă își descoperă neputința față de atotputernicia Creatorului, neputință care-l smerește și-l face să se plece înaintea lui Dumnezeu, Izvorul luminii și cunoașterii absolute. Deci conștiința sărăciei noastre sufletești, în raport cu bogăția de lumină a dumnezeirii și smerenia care rezultă din această conștiință, este „sărăcia cu duhul“. Fericirea dobândită înseamnă satisfacerea aceluia dor omenesc după bunurile mai înalte, după desăvârșire. Această fericire se obține încă din această viață prin unirea credinciosului cu Hristos, prin trăirea în El și în lumina adevărilor Lui.²⁰

Sfântul Ioan Gură de Aur spune că „săraci cu duhul“ sunt cei smeriți și cu inima zdrobită. Aici sufletul și voința liberă sunt numite „duh“ și fericeste mai întâi pe cei ce de buna lor voie se smeresc și se micșorează pe ei înșiși. Mântuitorul n-a spus „cei smeriți“, ci „cei săraci“, pentru că spune mai mult

20. *Ibidem*, p. 182.

21. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, în P.S.B., București, 1994, p. 174-175.

22. Sfântul Teofilact al Bulgariei, *op. cit.*, p. 32.

cuvântul „sărac“ decât cuvântul „smerit“. Hristos se gândește aici la cei care se tem și tremură la poruncile lui Dumnezeu, care au smerenia fără hotar.²¹

„Pune smerenia ca pe o temelie, spune Sfântul Teofilact al Bulgariei, pentru că din mândrie a căzut Adam, prin smerenie ne îndreaptă pe noi Hristos. Fiindcă Adam a voit să se facă Dumnezeu. Cei zdrobiți cu sufletul, aceștia sunt săraci cu duhul“.²² Pentru că mândria este unul din cele mai mari păcate, rădăcină și izvor al oricărui păcat, Domnul a dat acestei boli leacul cel potrivit, smerenia, a pus pe primul loc această lege viețuirii creștine, ca o temelie puternică și de nezdruncinat; „Smerenia este începutul oricărei filozofii“. De aceea și Hristos cu ea începe predica, smulgând din sufletul ascultătorilor, din rădăcini, mândria.²³

Sfântul Chiril al Alexandriei tâlcuiește cuvintele „sărac cu duhul“, înțelegând „minte smerită“ și „coborâtă“, și pe „cel care a biruit dragostea de câștiguri și are caracter lipsit de iubirea de arginți“.²⁴ Cel sărac cu duhul nu se lasă ispitit de nimic din cele trecătoare ale lumii, este cu duhul „gol de cele ale lumii“ și „gol de sine“, nu mai este stăpânit de egoism și aleargă cu dor nespuse pentru a se umple și a se îmbogăți cu Dumnezeu, ca bunul cel mai de preț. Această îmbogățire în Dumnezeu îi dă adevărata fericire, fericire care constă în recâștigarea demnității cu care a fost înzestrat de Creator, aceea de stăpân al lumii materiale, pierdută prin păcatul primilor oameni. Păcatul l-a înrobitor pe om și omul a ajuns, din stăpân, să fie stăpânit. Acum, Mântuitorul Hristos îl eliberează, redându-i demnitatea, libertatea și, prin aceasta, fericirea, indicându-i calea smereniei.

Sfântul Grigorie de Nyssa spune: „Cuvântul a numit sărăcia duhului, smerita cugetare de bunăvoie“. Iar ca pildă a acesteia, Apostolul ne arată sărăcia lui Dumnezeu, zicând: „...Care fiind bogat, a sărăcit pentru noi, ca noi să ne îmbogățim cu sărăcia Lui (II Cor. 8,9)... Cel sărac cu duhul a dat bogăția trupească în schimbul bogăției sufletului, cel ce s-a sărăcit pentru duh, cel ce s-a scuturat ca de o povară de bogăția pământească, încât ajuns ușor, e răpit la cele de sus“.²⁵

23. Sfântul Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, p. 175, Sfântul Grigorie de Nyssa, *op. cit.*, p. 338.

24. Sfântul Chiril al Alexandriei, *Comentar la Sf. Evanghelie de la Luca*, Oradea, 1998, p. 75.

25. Sfântul Grigorie de Nyssa, *op. cit.*, p. 341.

26. N. Nicolaescu, *op. cit.*, p. 183.

27. Sfântul Teofilact, *op. cit.*, Sf. Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, p. 177.

Cel sărac cu duhul cugetă numai la cele de sus; oricât ar înainta pe calea faptelor bune, pe calea desăvârșirii, el se consideră tot mai lipsit și niciodată nu spune că a făcut destul, acesta este omul „avid de Dumnezeu“. El își așază înlăuntrul său Împărăția lui Dumnezeu (Luca 17, 21). Cel însetat de Dumnezeu, omul credincios, sărac de păcate dar bogat în virtuți, suferă și plânge din cauza păcatelor.

2. „Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia“ (Matei 5, 4; Luca 6, 21).

Între prima și a doua fericire este o strânsă legătură internă. A doua fericire decurge cu necesitate din cea dintâi. Plânsul este o exteriorizare a mâhnirii și a durerii. Este mâhnirea pe care o simte omul, în conștiința sărăciei sale duhovnicești, în conștiința neputinței sale de a se ridica din stricăciune. Omul va fi mângâiat primind ajutorul puterii divine împotriva răului. Prin mângâiere, Domnul asigură mai mult decât ajutorul divin, asigură însăși biruința.²⁶ Cel ce plânge, nu plânge doar pentru păcatele sale, ci și pentru cele ale semenilor, asemenea sfinților, atrăgând mângâierea lui Dumnezeu asupra lumii întregi. Cel ce plânge pentru păcat se bucură duhovnicește.²⁷

Sfântul Chiril al Alexandriei afirmă că aici Mântuitorul vorbește de cei care fug și se îndepărtează de viața cea veselă și deșartă și care se află în desfătări și plăceri trupești și care plâng doar fiindcă urăsc cele ale lumii de aici.²⁸ Aceasta înseamnă că „cei ce plâng“, despre care vorbește Domnul Hristos, posedă o cunoaștere deplină asupra a ceea ce este necesar pentru mântuire și asupra a ceea ce este dăunător; este vorba de o cunoaștere duhovnicească superioară. Privirea acestor oameni este îndreptată spre o lume desăvârșită, unde răutatea este înfrântă, iar binele triumfă. Această lume este Împărăția lui Dumnezeu, unde nu mai există opoziție, lupta între bine și rău; acolo se vor mângâia, vor fi răsplățiți.

Mântuitorul fericește pe cei ce plâng pentru păcatele lor și nu pentru vreunul din bunurile acestei lumi. Sfântul Apostol Pavel zice: „*Căci întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăință spre mântuire, fără părere de rău; iar întristarea lumii aduce moarte*“ (II Cor. 7,10). Domnul Hristos

28. Sfântul Chiril al Alexandriei, *op.cit.*, p. 76.

29. Sfântul Ioan Gură de Aur, *op.cit.*, p 177; Sf. Grigorie de Nyssa, *op.cit.*, p. 348

30. Sfântul Grigorie de Nyssa, *op. cit.*, p 354-355.

fericește pe cei întristați după Dumnezeu, pe cei tare întristați, adică atât de întristați, încât plâng. Ei vor fi mângâiați și aici și dincolo,²⁹ adică și în Biserică - împărăția pământească a lui Dumnezeu, cât și în Împărăția cerurilor, în mod deplin.

Plânsul pe care îl fericește Domnul este cel după binele adevărat. Sufletul privind spre binele adevărat, nu se lasă scufundat în amăgirea de acum a vieții. Căci nu poate trăi fără lacrimi cel ce înțelege cu adevărat lucrurile, nici nu poate socoti că cel ce se adâncește în cele ale vieții acesteia nu se află în întristare. Cuvântul „fericește plânsul“ nu pentru că îl socotește fericit în el însuși, ci pentru ceea ce vine prin el.³⁰ Plânsul e semnul nemulțumirii omului cu viața de aici, semnul că e făcut pentru o viață superioară.³¹ Mângâierea celor ce plâng vine din împărțășirea de Mângâietorul, căci e o lucrare proprie Duhului, harul mângâierii.³²

Cei ce plâng pentru păcatele lor și ale semenilor lor, dorind și pentru ei și pentru aceia binele adevărat, mântuirea, aceia sunt oamenii buni, pe care-i caracterizează blândețea.

3. „Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul“ (Matei 5, 5).

Atitudinea oamenilor față de răul existent în lume, este diferită. Unii fac compromisuri, acceptându-l, alții voiesc să-l înlăture prin forță, alții răspund cu bunătate, cu blândețe. Blândețea nu este o cedare în luptă, ci o armă împotriva răului. Blândețea este o expresie a bunățatii sufletești; ea presupune tărie, stăpânire de sine, răbdare, rezistență.³³

Mântuitorul recomandă blândețea. Chiar și în Vechiul Testament, se spune că „cei blânzi vor moșteni pământul“ (Psalmul 36, 11).

„Domnul Iisus Hristos își urzește predica Sa și cu cuvinte din Vechiul Testament, cunoscute ascultătorilor Săi, ca să nu le spună mereu cuvinte străine auzului lor“,³⁴ afirmă Sfântul Ioan Gură de Aur.

Pământul pe care îl vor moșteni cei blânzi, după opinia unora, ar fi unul spiritual, adică *cerul*, iar după alții ar fi chiar *pământul* acesta,³⁵ o răsplată

31. *Ibidem*, nota 53, p. 355 (Pr. dr. Dumitru Stăniloae)

32. *Ibidem*, p. 356.

33. N. Nicolaescu, *op. cit.*, p. 183.

34. Sfântul Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, p. 178.

35. *Ibidem*, p. 178; Sf. Teofilact al Bulgariei, *op. cit.*, p. 33.

36. Sfântul Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, p. 178.

37. Sfântul Teofilact al Bulgariei, *op. cit.*, p. 33.

materială. Dar, Hristos Domnul ne îndeamnă nu numai cu bunătățile viitoare, ci și cu cele de aici, pentru că suntem lipiți de cele pământești și umblăm după acestea înaintea celor viitoare. Cel blând, ca de altfel toți cei pe care îi fericește Mântuitorul, se bucură de răsplată încă de aici. Deși se pare că cel blând ar pierde tot ce are, Domnul făgăduiește contrariul, spunând că omul blând, omul care nu este îndrăzneț, nici mândru, stăpânește cu deplină siguranță bunurile sale, pe când cel lipsit de blândețe pierde de multe ori și averea moștenită de la părinți și sufletul.³⁶

„*Iar blânzi nu sunt cei care nicidecum nu se mânie*“, fiindcă unii ca aceștia sunt nesimțitori, ci „*sunt cei care au mânie, dar o stăpânesc și se mânie numai când se cuvine*“.³⁷ Cel blând este omul credincios, înțelept și stăpân pe sine, care poate ține sub control toate situațiile prin care ar trece. Un astfel de om este cuprins de iubire față de Dumnezeu și față de semenii săi și nu poate urî decât păcatul pe care, de altfel, se mânie.

Moștenirea pământului și stăpânirea lui este darul făcut de Dumnezeu celor blânzi. Blândețea este o calitate pe care o întrunea și Adam în rai, înainte de cădere. Pierderea blândeții se observă la Adam, după ce a păcătuit, prin fuga de responsabilitate, prin neliniște și învinuirea femeii și, implicit, a lui Dumnezeu. Blândețea este înlocuită cu asprimea și cu lașitatea.

De aceea, Adam cel nou - Hristos vine să-i redea omului blândețea, liniștea, arătându-Se pe Sine „*blând și smerit cu inima*“ (Matei 11, 29).

„*Blândețea este strâns legată de smerita cugetare. Simțirea smeritei cugetări e ca o maică a deprinderii blândeței*“.³⁸ Cel cu smerită cugetare nu pune preț pe cele materiale, pe împlinirea poftelor trupului, pentru că are simțul valorilor spirituale, după care însetează permanent. Blândețea nu înseamnă resemnare, capitulare, ci luptă cu armele duhului (Efeseni 6, 13-17). Opusul blândeții este mânia. Unde lipsește mânia a biruit viața pașnică și liniștită, care nu e altceva decât blândețea al cărei sfârșit este fericirea și moștenirea pământului ceresc.³⁹ Cel blând își dovedește cu toată ființa realizarea dreptății în lume, între oameni, după care simte o mare foame și sete. După cum lumina și apa susțin viața pământească, tot

38. Sfântul Grigorie de Nyssa, *op. cit.*, p. 347.

39. *Ibidem*, p. 348.

40. Sfântul Teofilact al Bulgariei, *op. cit.*, p. 33; Sf. Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, p. 179.

41. Sfântul Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, p. 76.

astfel dreptatea constituie suportul pentru susținerea vieții duhovnicești a ucenicului lui Hristos.

4. „Fericiți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura“ (Matei 5, 6).

Cel credincios, în mersul către desăvârșire, suportă cu calm toată răutatea lumii, fără cârtire. El nu se conformează cu ea, ci dorește instaurarea dreptății în lume, voiește cu tot sufletul să schimbe lumea în bine. Această schimbare nu este posibilă fără respectarea poruncilor dumnezeiești. Cel ce respectă poruncile lui Dumnezeu, în ciuda necazurilor cauzate de cei răi, dorește cu ardoare, ca și cum ar fi flămând și însetat - realizarea dreptății.

Mântuitorul, voind să vorbească despre milostenie, arăta întâi că se cuvine a păzi dreptatea și a nu milui din furt. Se cuvine a păzi dreptatea cu toată puterea. Aceasta înseamnă „flămânzesc și însetează“.⁴⁰ Este un lucru mare și nespus de frumos a flămânzi și a înseta pentru dreptate, adică dorința de a folosi ca pe o hrană și ca pe o băutură strădania pentru cucernicie, căci aceasta înseamnă dreptate.⁴¹

Răsplata celor ce flămânzesc și însetează de dreptate „este materială“, afirma Sfântul Ioan Gură de Aur, adică „se vor sătura“. Pentru că lumea socotește că lăcomia îmbogățește pe mulți, Hristos spune că lucrurile se petrec cu totul altfel, că dreptatea îmbogățește pe om. „*Nu te teme, dar, de sărăcie, când faci dreptate, nici nu tremura că ai să mori de foame! Hrăpăreții sunt, mai ales, cei care pierd totul, pe când cel ce iubește dreptatea își are în siguranță avutul său*“.⁴² Acesta se va desfăta de bunătățile ce le va primi, „desigur, bunătăți intelectuale și duhovnicești“⁴³ în parte, aici pe pământ, și în mod deplin, în Împărăția cerurilor.

Prin dreptate se înțeleg toate virtuțile, iar dorirea și împărtășirea de ea n-a prezentat-o doar în chip „numai ca mâncare; căci o dorință care s-ar opri numai la această stare de suflet ar fi o jumătate de dorință. De asemenea, a făcut binele acesta și bun de băut, ca să se arate căldura și înfocarea poftirii, prin pătimirea setei; căci uscându-ne și arzând în vremea setei, luăm cu plăcere băutura ca pe o tămăduire a acestei simțiri.

42. Sfântul Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, p. 179.

43. Sfântul Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, p. 76.

44. Sfântul Grigorie de Nyssa, *op. cit.*, p. 363-367.

45. *Ibidem*, p. 368.

Dreptatea, și prin ea înțelegând toate virtuțile, este răsplătită de Dumnezeu ca hrană tare celui ce flămânzește și că băutura celui ce își atrage cu sete harul, afirmă Sfântul Grigorie de Nyssa. Tot el adaugă: „*Socotesc că prin cuvântul despre virtute și dreptate, Domnul Se făgăduiește pe Sine Însuși dorinței celor ce aud. Căci El S-a făcut nouă înțelepciune de la Dumnezeu, dreptate și sfințenie și răscumpărare*“ (I Cor. 1, 30), dar și „*pâine ce se pogoară din cer*“ (Ioan 6, 50) și „*apă vie*“ (Ioan 4, 14).⁴⁴

Cel ce a ajuns să flămânzească și să înseteze după dreptate înseamnă că a gustat din ea și o preferă tuturor bunurilor din lume, socotind-o ca absolut necesară. Această virtute a dreptății este „cea adevărată“, este Dumnezeu-Cuvântul „virtutea care a acoperit cerurile“ (Avacum 3, 3). Căci, cu adevărat cel ce a gustat pe Domnul (Psalmul 33, 8), adică cel ce a primit în sine pe Dumnezeu, se umple de Cel după care a însetat și a flămânzit, după făgăduința Celui ce a zis: „*Eu și Tatăl vom veni și Ne vom face locaș la el*“ (Ioan 14, 23), sălășluindu-Se mai întâi Duhul Sfânt. Așa socotesc că și marele Pavel, gustând din acele roduri negrăite din rai, și, umplându-se de cele ce a gustat, era flămând mereu. De fapt, el mărturisește că s-a umplut de Cel dorit, zicând: „*Hristos trăiește în mine*“ (Galateni 2, 20). Dar ca unul ce era flămând pururea dorea, zicând: „*Nu zic că am și dobândit îndreptarea, ori că sunt desăvârșit; dar o urmăresc, ca doar o voi prinde, întrucât și eu am fost prins de Hristos Iisus*“ (Filip 3, 12).⁴⁵ Un astfel de credincios, flămând și însetat permanent de dreptate „*va urma exemplul Iubitorului de oameni Dumnezeu, miluind pe semenii săi*“.

5. „**Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui**“ (Matei 5,7).

„*Milă voiesc, iar nu jertfă*“ (Matei 9,13) a spus Mântuitorul oamenilor. Milostenia este una din formele prin care se exteriorizează în fapte iubirea față de aproapele, care cu necesitate decurge din iubirea față de Dumnezeu. Nu poate fi concepută iubirea de Dumnezeu fără iubirea aproapelui și invers. Milostenia este mai mult decât ajutorul material dat semenului lipsit.⁴⁶

„*Nu numai prin bani se face milostenie, ci și prin cuvânt, iar de nu ai nimic, ai lacrimi*“.⁴⁷ „*Mila este, împreună, pătimirea miluitoare cu cei*

46. N. Nicolaescu, *op. cit.*, p.184.

47. Sfântul Teofilact al Bulgariei, *op. cit.*, p. 33.

48. Sfântul Grigorie de Nyssa, *op. cit.*, p. 370.

49. Sfântul Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, 179.

chinuiți de dureri“.⁴⁸ Așadar, milostenia se adresează atât trupului, cât și sufletului. Există faptele milosteniei trupești, de care vorbește Mântuitorul, că vor deschide ușa Împărăției lui Dumnezeu (Matei 25, 34-36) și faptele milosteniei sufletești, ca: învățarea celui neștiutor, îndreptarea celui rătăcit, rugăciunea pentru aproapele etc.

Milostenia trebuie arătată tuturor oamenilor care se află în impas material sau spiritual, indiferent de rasă, religie, sex, grad de rudenie, prieten sau adversar. Milostenia se arată și prin iertarea semenilor care ne greșesc, știind că Dumnezeu Și-a arătat mila Sa față de noi, trimițând pe Fiul Său „în timp ce eram vrăjmași, ca să ne împăce cu Sine“ (Romani 5, 10).

Răsplata milosteniei este miluirea de către Dumnezeu, iar mila dumnezeiească nu este egală cu mila omenească, ci pe cât este de mare deosebirea între răutate și bunătate, pe atât de mare deosebirea între mila omenească și mila dumnezeiească.⁴⁹

Pe fericirea a cincea este întemeiată porunca bisericească a faptelor milei creștine, precum și întreaga caritate creștină, izvor nesecat de alinare a suferințelor omenești de la întemeierea Bisericii creștine încoace.⁵⁰

Cei care fac milostenie sunt fericiți și se vor milui, întrucât fac aceasta cu inima curată, dezinteresat.

6. „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu“ (Matei 5,8).

În Împărăția Domnului Hristos, cel care este cu adevărat milostiv și îndurător față de aproapele său, indiferent cine ar fi acela, trebuie să scoată această virtute din inimă curată și dezinteresată. Acesta va avea milă și îndurare și va putea vedea pururea pe Dumnezeu și va gusta toată fericirea de a fi și petrece în apropierea Lui.⁵¹ Mulți sunt care nu răpesc, ci mai vârtos miluiesc; dar sunt desfrânați și necurați, în alt chip. Deci, Hristos poruncește ca împreună cu alte fapte bune, să fim curați, adică să ne înfrânăm de la patimi și nu numai cu trupul, ci și cu inima. „Căci fără sfințenie, adică fără înfrânarea de patimi nimeni nu va vedea pe Domnul“⁵², spune Sfântul Teofilact al Bulgariei.

Prin această fericire „Dumnezeu Însuși Se fâgăduiește pe Sine ca prive-

50. N. Nicolaescu, *op. cit.*, p.184 (vezi Sf. Vasile cel Mare, Vasiliada - așezămintele filantropice).

51. Pr. dr. Vasile Gheorghiu, *op. cit.*, p. 203.

52. Sfântul Teofilact al Bulgariei, *op. cit.*, p. 33.

53. Sfântul Grigorie de Nyssa, *op. cit.*, p. 378-381.

54. Cuviosul Petru Damaschin, *Filocalia*, vol. 5, București, 1995, p. 60.

liște celor ce s-au curățit cu inima“, afirma Sf. Grigorie de Nyssa; pe de o parte, viața veșnică stă în a vedea pe Dumnezeu, iar pe de altă parte, însă, aceasta nu e cu puțință: „*Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată*“ (Ioan 1, 18), „...*Pe Care nu L-a văzut nimeni dintre oameni, nici nu poate să-L vadă...*“ (I Timotei 6, 16) și „*Fața Mea însă nu vei putea s-o vezi, că nu poate vedea omul fața Mea și să trăiască*“ (Ieșire 33, 20). Cele spuse de Scriptură nu se contrazic, căci „*Cel nevăzut prin fire, Se face văzut prin lucrări*“. Cel ce vede pe Dumnezeu are prin vedere tot ce cuprinde în lista bunătăților: viața fără sfârșit, veșnica nestricăciune, fericirea fără moarte, Împărăția nemuritoare, bucuria fără sfârșit, lumina adevărată, cuvântul duhovnicesc și dulce, slava neapropiată, veselia neîncetată, tot binele ce ni se rânduiește prin nădejde în făgăduința fericirii de față.⁵³

„*Cei curați cu inima sunt cei ce au dobândit toată virtutea, după sfintele cuvinte, și au ajuns să vadă lucrurile după fire*“.⁵⁴

„*Inima curată este rod al tuturor virtuților și al venirii și lucrării Duhului*“⁵⁵ și „*ea este o condiție a vederii lui Dumnezeu, atât cât îi este cu puțință omului*“.⁵⁶ Cei curați cu inima sunt aceia care au realizat împărăția lui Dumnezeu înlăuntrul lor (Luca 17, 21), împărăția păcii. Hristos-Domnul păcii locuiește în ei (Galateni 2, 20), de aceea, în viață, se străduiesc să facă pace între oameni.

7. „Feriți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema“ (Matei 5,9).

Profetii Vechiului Testament numesc Împărăția mesianică, „Împărăția păcii“, Mesia fiind „regele“ sau „Domnul păcii“ (Isaia 9, 5; Ieremia 23, 6; Miheia 4, 3 etc).

Scopul prim al venirii Mântuitorului în lume este împăcarea lumii cu Dumnezeu. Se împlinește această împăcare prin darul jertfei Sale pe cruce, care repune pe oameni în starea lor de fi ai lui Dumnezeu (Col. 1, 20). Pacea trebuie să fie semnul distinct al tuturor aceluia care vor să intre în Împărăția lui Dumnezeu. Pacea într-o întreită formă:

a. pacea cu Dumnezeu, restabilită prin conlucrare cu harul izbăvitor, adus de Domnul nostru Iisus Hristos de la Duhul Sfânt;

55. Sfântul Simeon Noul Teolog, *Filocalia*, vol. 6, București, 1977, p. 70.

56. Sfântul Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, 180.

57. N. Nicolaescu, *op. cit.*, p.185, Cuviosul Petru Damaschin, *Filocalia*, vol. 5, p. 60.

58. Sfântul Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, 180; Sfântul Teofilact al Bulgariei, *op. cit.*, p. 33.

b. pacea cu sine însuși, prin restabilirea armoniei firești în ființa noastră lăuntrică și în raportul dintre suflet și trup;

c. pacea cu aproapele, adică crearea și menținerea unei armonii sociale, prin respectarea preceptelor Evangheliei.⁵⁷

Nu este de ajuns numai să iubești pacea; această fericire nici nu interzice numai dezbinarea și ura dintre oameni, ci cere ceva mai mult: „*Să împăcăm pe cei învrăjbiți*“. Răsplata duhovnicească este că aceia care sunt făcători de pace, „*fiii ai lui Dumnezeu se vor chema*“.

Că Fiul Unul-Născut al lui Dumnezeu pentru aceasta a venit pe pământ: „*Să unească pe cei despărțiți și să împace pe cei învrăjbiți*“.⁵⁸ Urmând exemplul Mântuitorului, creștinii, lucrând pacea, devin „*fiii lui Dumnezeu după har, ceea ce e mai presus de orice fericire*“.

Răsplata acestei fericiri „e mai presus de rugăciune, darul mai presus de nădejde, harul mai presus de fire...“, omul este ridicat peste firea lui, e făcut din muritor, nemuritor; din întinat, neîntinat; din trecător, veșnic; și peste tot din om Dumnezeu. Căci cel învrednicit să se facă «*fiu al lui Dumnezeu*» va avea fără îndoială, în sine, cinstea Tatălui și e făcut moștenitor al tuturor bunătăților pământești... Căci dacă ne face prin har ceea ce este El după fire, înseamnă că ne dă deopotrivă cinste cu Sine, prin înrudire...“

„...Făcătorul de pace este cel ce dă pace altuia, dar ca să o poată împărtăși altuia trebuie să o aibă el însuși, să fie el însuși plin de bunătățile păcii.

Bunul păcii este necesar, întrucât fără pace omul nu se poate bucura nici de bunătățile pământești și nici de cele cerești. De aceea, făcătorii de pace sunt următorii iubirii de oameni ai lui Dumnezeu,⁵⁹ Care a creat toate cele de pe pământ pentru om, l-a mântuit prin Fiul Său, dându-i bunătățile cele mai presus de minte (I Cor. 2, 9).

Făcătorii de pace, care au făcut pace în sufletul și în trupul lor, supunând trupul duhului, ca să nu mai poftască trupul împotriva duhului și să împărătească harul Duhului Sfânt în suflet pentru a-l călăuzi, precum voiește, dându-i cunoștința dumnezeiească,⁶⁰ pot răbda orice prigonire pentru dreptate.

8. „Fericii cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția

59. Sfântul Grigorie de Nyssa, *op. cit.*, p. 387-393.

60. Cuviosul Petru Damaschin, *op.cit.*, p. 60.

61. Pr. dr. Vasile Gheorghiu, *op. cit.*, p. 204.

cerurilor“ (Matei 5, 10).

În lumea aceasta se întâmplă adesea că aceia ce vor să-i împace pe cei învrăjbiți și să facă dreptate între oameni, să fie huliți, batjocoriți și persecutați de către cei nedrepti.

Prigonirile nu trebuie să-i descurajeze pe cei ce lucrează pacea și dreptatea în lume. Aceștia cu răbdare suportă toate persecuțiile, arătând că pun mai mare preț pe bunurile înalte și netrecătoare ale împărăției cerești, decât pe cele înșelătoare și trecătoare ale lumii acesteia.⁶¹ Cei prigoniți pentru dreptate sunt cei prigoniți pentru virtute, pentru apărarea altora și pentru credință. Prin „dreptate“ înțelegem întreaga „filozofie a sufletului“,⁶² toată „fapta bună“⁶³ sau „toată virtutea“.⁶⁴

Cei care suferă pentru dreptate sunt răsplătiți cu împărăția cerurilor, împărăția dreptății. Prin răbdarea prigonirilor aceștia dovedesc depline aptitudini pentru împărăția cerurilor.⁶⁵ Ei se folosesc de vrăjmași ca de un ajutor în înaintarea spre bine. Acest lucru nu este ușor. Ținând seama, însă, de slăbiciunea firii, Domnul vestește de mai înainte celor slabi, care este sfârșitul luptei, ca prin nădejdea Împărăției să biruiască ușor simțirea trecătoare a durerilor.⁶⁶

Lupta pentru întronarea Împărăției lui Dumnezeu în lume are de înfruntat multe împotriviri interne și externe,⁶⁷ ceea ce nu trebuie să-l descurajeze pe creștin, știind că necazul este „floarea rodului celor așteptate“.⁶⁸

Ca și cei „săraci cu duhul“ și cei „prigoniți pentru dreptate“, primesc aceeași răsplată, „împărăția cerurilor“. Și unii și alții au nevoie de mângâiere, de alinare, deși cei prigoniți îndură chinuri din partea lumii. Primesc aceeași cunună, deși luptele sunt diferite. Cei săraci cu duhul zidesc Împărăția lui Dumnezeu înlăuntrul lor (Luca 17, 21), cei prigoniți urmăresc extinderea acestei împărății în afară, pentru a-i cuprinde pe toți oamenii. Trebuie înțeles că „cei săraci cu duhul“ care zidesc mai întâi în ei înșiși Împărăția lui Dum-

62. Sfântul Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, 180.

63. Sfântul Teofilact al Bulgariei, *op. cit.*, p. 33.

64. Sfântul Grigorie de Nyssa, *op. cit.*, p. 364.

65. Pr. dr. Vasile Gheorghiu, *op. cit.*, p. 204.

66. Sfântul Grigorie de Nyssa, *op. cit.*, p. 396-397.

67. N. Nicolaescu, *op. cit.*, p. 185.

68. Sfântul Grigorie de Nyssa, *op. cit.*, p. 400.

69. Pr. dr. Vasile Gheorghiu, *op. cit.*, p. 205.

70. Sfântul Chiril al Alexandriei, *op. cit.*, p. 77.

nezeu, urmăresc extinderea ei și în ceilalți oameni, lucrând dreptatea, adică trăind și propovăduind Evanghelia lui Hristos. Timpul prezent al verbului „a fi“ folosit în redarea acestor fericiri, arată că deja Împărăția cerurilor aparține și unora și altora, încă din viața aceasta. Desigur că „*cel sărac cu duhul*“ ca și „*cel ce face dreptate*“ este plin de toate virtuțile, pentru că altfel n-ar avea temeiul luptei sale.

Toți pe care își fericește Mântuitorul Hristos, până acum, sunt cei care-L urmează, sunt cei care lepădându-se de sine își iau crucea lor pentru a-L urma (Matei 16, 24), pentru că El arată calea către Împărăția cerurilor, El însuși identificându-Se cu această cale (Ioan 14, 16).

Cei care-L vor urma pe Domnul nostru Iisus Hristos vor suferi ocări, prigoniri și calomnii din partea oamenilor, care nu vor accepta Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu.

9. „Fericțiți veți fi când din pricina Mea va vor ocări și vă vor prigoni și, mințind, vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră“ (Matei 5, 11; Luca 6, 22).

Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri, că așa i-au prigonit pe proorocii de dinaintea voastră (Mt.5,12; Lc.6,23).

Această fericire arată suferințele ce le vor îndura atât ucenicii, cât și credincioșii, din pricina numelui Domnului. Lumea, în loc să-i iubească și să aprecieze sufletul lor bun și principiile sublime pentru care luptă, îi vor urî, pentru că cei răi se vor vedea incomodați în activitatea lor interesată, mârșavă și dezastruoasă. Ura aceasta se va manifesta prin persecuții, înscenări și calomnii.

În această acțiune ostilă va opera minciuna. Aceasta întrucât „*tatăl minciunii, diavolul*“ (Ioan 8, 44) care a luat în stăpânire lumea aceasta, înșelând și tiranizând omenirea, nu va putea admite ca Domnul să vină să-i distrugă împărăția, ci îi va face Acestuia cea mai înverșunată opoziție, pentru a-L împiedica cu orice chip de a-Și înființa împărăția Lui cea cerească, aici, pe pământ. El va face ca oamenii care-i slujesc să-L calomnieze pe Domnul și să spună minciuni împotriva Lui, încercând să-L discrediteze.⁶⁹

În propovăduirea Evangheliei lui Hristos, apostolii aveau să intre în conflict atât cu iudeii, cât și cu păgânii. Pe iudei îi chemau de la slujirea lui Dumnezeu după legea veche la calea evanghelică a vieții fericite, pe păgâni îi prindeau în mrejele lor, aducându-i de la închinarea la idoli la cunoașterea

71. Sfântul Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, 181.

adevărului Dumnezeu. Și pentru ca ucenicii Săi „să nu cadă în mâhniri fără de minte - spune Sf. Chiril al Alexandriei - atunci când vor fi acele prigoniri, Hristos le vestește mai dinainte spre folosul lor, astfel că năvala necazurilor să fie aducătoare de răsplată și folositoare lor.”⁷⁰

Fericirea nu privește pe orice om ocărât, ci ea trebuie să îndeplinească două condiții: una, să fie ocărât pentru Hristos și, a doua, să „fie ocărât pe nedrept”⁷¹, „în chip mincionos”⁷². Fără aceste condiții cel ocărât nu numai că nu este fericit, ci și ticălos.⁷³

Mântuitorul îi asigură pe cei prigoniți pentru numele Său că suferințele lor nu sunt zadarnice, îndemnându-i să se bucure și chiar să se veselească, fiindcă ei care au luptat personal pentru extinderea Împărăției Domnului Iisus Hristos aici pe pământ, vor fi răsplățiți în chip desăvârșit în ceruri⁷⁴, adică în Împărăția lui Dumnezeu. Pentru a-i întări mai mult pe ucenicii Săi în fața persecuțiilor, le spune că nu sunt singurii care vor pătimi pentru realizarea binelui în lume, ci mai înainte de ei au suferit, la fel, profeții Vechiului Testament, din partea contemporanilor lor, pentru că le vesteau cuvintele lui Dumnezeu (Evrei 11, 32-38).⁷⁵ Cei vizați de această fericire sunt îndemnați să se bucure și să se veselească încă de pe acum și le arată că răsplata cerească este mult mai mare decât mulțimea suferințelor îndurate aici, pentru Hristos.

Cele 9 fericiri sunt tot atâtea căi ce duc în Împărăția lui Dumnezeu, deși răsplățile sunt diferite. Când Domnul spune: „Se vor mângâia cei ce plâng”, „se vor milui cei milostivi”, „vor vedea pe Dumnezeu cei curați cu inima”, „făcătorii de pace”, prin toate acestea nu arată decât Împărăția cerurilor.⁷⁶

„Toate *Fericirile* fac dumnezeu după har pe omul care a ajuns blând, doritor a toată dreptatea, milostiv, nepătimitor, făcător de pace, răbdând toată durerea cu bucurie, pentru dragostea lui Dumnezeu și a aproapelui.”⁷⁷

În aceste 9 *Fericiri* Domnul stabilește condițiile, în care cineva poate

72. Sfântul Teofilact al Bulgariei, *op. cit.*, p. 34.

73. Sfântul Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, 181, Sfântul Teofilact al Bulgariei, *op. cit.*, p. 34.

74. Pr. dr. Vasile Gheorghiu, *op. cit.*, p. 206.

75. *Ibidem*, p. 206.

76. Sfântul Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, 181.

77. Cuviosul Petru Damaschin, *op.cit.*, p. 60.

78. Pr. dr. Vasile Gheorghiu, *op. cit.*, p. 207.

deveni membru al Împărăției Sale cerești. Aceste condiții nu sunt impuse omului ca ceva extern, ci trebuie să formeze partea cea mai internă a sufletului omenesc. Și dacă au devenit o dată proprietatea sufletului omenesc, ele creează în om o altă concepție despre lume și despre menirea omului și această concepție se manifestă apoi prin faptele deosebite de faptele oamenilor din lumea păcătoasă.

Cele 9 Fericiri conțin în rezumat principiile noii împărății mesianice, care nu sunt înscrise pe table reci de piatră, ca cele 10 porunci ale Vechiului Testament, ci în inimile calde ale sufletului nostru.⁷⁸ În timp ce Decalogul viza partea externă a omului, fără să poată produce vreo transformare în sufletul său, cele 9 fericiri vin să-l schimbe în interior, făcându-l apt pentru Împărăția lui Dumnezeu, mai mult, realizând această împărăție înlăuntrul său (Luca 17, 21).

Despre noua lege adusă de Mântuitorul a profețit Ieremia: „*Iată vin zile, zice Domnul, când voi încheia cu casa lui Israel*“ și cu casa lui Iuda legământ nou... Dar iată legământul pe care-l voi încheia cu casa lui Israel, după zilele acelea, zice Domnul: „*Voi pune legea Mea înlăuntrul lor și pe inimile lor voi scrie și le voi fi Dumnezeu iar ei Îmi vor fi popor. Și nu se vor mai învăța unul pe altul și frate pe frate, zicând: «Cunoașteți pe Domnul, că toți de la sine Mă vor cunoaște, de la mic până la mare, zice Domnul»...*“ (Ieremia 31,31-33; Evrei 8,10).⁷⁹

În concluzie, între cele 9 Fericiri există o strânsă legătură așa, încât cel care voiește să cucerească Împărăția cerurilor trebuie să întrunească toate virtuțile fericite de Mântuitorul Hristos. Toate virtuțile enumerate se sprijină pe smerenie, ca început și temelie a lor. Cel smerit este plin de dragostea față de Dumnezeu și de aproapele, din care cauză, cunoscând voia lui Dumnezeu de a-i mântui pe toți oamenii și văzând greșelile lor, le socotește ca fiind ale sale, plânge ca pentru păcatele sale. Un astfel de om are și celelalte virtuți: blândețea, dreptatea, milostenia, curăția inimii, pacea, răbdarea în prigoniri etc. ca roade ale Duhului Sfânt (Galateni 5, 22-23), prin care creștinul face nu numai dovada urmării, ci și semnul prezenței lui Hristos în el, după cum mărturisește Sf. Ap. Pavel: „...*nu eu mai trăiesc, ci*

⁷⁹. *Ibidem*, p. 207.

Hristos trăiește în mine“ (Galateni 2, 20). În felul acesta, omul realizează Împărăția lui Dumnezeu înlăuntrul său (Luca17, 21); călăuzindu-se după preceptele Mântuitorului, dobândește, astfel, fericirea făgăduită, ca urmare a lucrării virtuților, avându-L în sine pe Însuși Hristos - Binele Suprem.